

Verslag Users' Group – Plenaire Vergadering van 20/06/2013

Aanwezig: A. Vermeylen (BOP)
P. Verlinden (FEBEG)
H. Vandersyppe (FEBEG)
S. Harlem (FEBEG)
T. de Waal (FEBEG)
D. Halkin (ORES)
B. Gouverneur (Synergrid)
D. Vangulick (ORES)
B. Massin (EFET)
B. De Wispelaere (FEBEG)
N. Pierreux (Belpex)
W. Aertsens (FEBELIEC)
C. Adams (FOD-SPF Economie-Energie)
A. Detollenaere (VWEA-ODE)
G. Meynkens (FEBELIEC)
P. Claes (FEBELIEC)
T. Deheegher (VOKA)
H. Wyverkens (FEBEG)

F. Vandenberghe, F. Wellens, E. Spire, W. Michiels, I. Gerkens (Elia)
M. Verelst, R. Bourgeois, V. Stembert (gedeeltelijk, Elia)

Verontschuldigd:
J.-P. Beuret (GABE)
J.-P. Boydens (Cogen Vlaanderen)
W. Gommeren (UEB)
J. Hensmans (FOD-SPF Economie-Energie)
F. Van den Borre (Cogen Vlaanderen)
N. Laumont (EDORA)
F. Van Gijzeghem (ODE)

AGENDA

1. Goedkeuring van het verslag van de vorige vergadering (28/03/2013)
2. WG System Operation
Presentatie Summer Outlook 2013
3. TF Balancing
  - a) Feedback van de vergaderingen van april tot juni
  - b) Ondertekening van de contracten voor de ondersteunende diensten in 2014
4. WG European Market Design
  - a) Negatieve prijzen op Belpex op 16/6/2013
  - b) Feedback van de WG EMD van 31 mei 2013
5. WG Belgian Grid
  - a) Feedback van de WG van 28 mei 2013
  - b) Voorstel van werkprocedure voor het updaten van de technische reglementen

- c) Compensatie in natura van de verliezen 2014
6. Diversen
- a) Stand van zaken betreffende de tarieven
  - b) Plan Wathélet – Strategische vraagreserve
  - c) Wijzigingen van het ARP-contract - consultatieproces

VERSLAG

1. Goedkeuring van het verslag van de vorige vergadering (28/03/2013)

Het verslag van de vergadering van 28/03/2013 wordt door de Users' Group goedgekeurd na schrapping van enkele woorden in punt 3 "Belgian Solar Forecasting 2013-2014" op voorstel van FEBEG.

2. WG System Operation - Summer Outlook 2013

Net zoals in 2012 stelt Wim Michiels, voorzitter van de WG System Operation, het recente rapport van ENTSO-e "Summer Outlook 2013" voor.

Hij benadrukt dat, net zoals in de Winter Outlook, deze ENTSO-e analyse geen marktanalyse betreft maar een "adequacy assessment". In de zomeranalyse wordt niet alleen de "upward adequacy" onderzocht maar ook de "downward adequacy". In de "upward adequacy" wordt geanalyseerd of voldoende productiecapaciteit beschikbaar is om de piekbelasting op te vangen, zowel in normale als in "severe conditions". "Severe conditions" in de zomer worden gedefinieerd als een combinatie van hoge omgevingstemperatuur (en dus minder koelwater beschikbaar voor de klassieke productie waardoor deze negatief geïmpacteerd wordt), een lage windproductie en een hogere onbeschikbaarheidsgraad van de thermische productiecentrales.

De resultaten van de "upward adequacy" voor Europa zijn positief voor de komende zomerperiode. ENTSO-e verwacht geen specifieke problemen, noch in normale, noch in "severe conditions". De specifieke analyse voor Elia geeft aan dat België slechts één week (in september) gedurende de zomerperiode structureel afhankelijk is van import.

Sinds verleden jaar analyseert ENTSO-e ook de zogenaamde "downward adequacy": wegens de toenemende integratie van renewables (vooral zon en wind) in Europa, gecombineerd met een lagere belasting in de zomerperiode, bestaat immers het risico dat er een overschot aan productie is en er dus voldoende middelen ter beschikking moeten zijn om deze overschotten op te vangen (door afregeling van de productie of door export). De resultaten van deze "downward adequacy" analyse voor Europa geven aan dat er wel lokale problemen kunnen ontstaan maar dat deze door de beschikbare exportmogelijkheden opgevangen kunnen worden. De specifieke analyse voor Elia geeft aan dat België, in toestand van veel zon en wind, structureel afhankelijk is van export in juli en augustus. De beschikbare exportcapaciteit op de grenzen is echter voldoende zodat het risico minimaal is.

3. Feedback Task Force Balancing

a) Feedback van de vergaderingen van de TF Balancing van april tot juni

Emeline Spire, voorzitter van de TF Balancing, geeft een stand van zaken van de werkzaamheden tussen april en juni 2013 (zie presentatie "Feedback from TF Balancing").

Elia heeft op basis van een enquête bij TF Balancing naar de behoeften van de marktspelers een programma opgezet om de publicatie van de balancinggegevens te verbeteren. De kalender van de ontwikkelingen die uit de enquête voortvloeien en waarvoor de prioriteiten worden aangegeven op basis van de enquêteresultaten, zal tijdens de volgende TF Balancing worden megedeeld. De kalender zal echter zo opgesteld zijn dat hij zo veel mogelijk de belangrijkste vragen tegen het einde van het jaar 2013 zal trachten te beantwoorden.

Wat het project Bid Ladder betreft, is een enquête over het ontwerp van deze producten lopende binnen de TF Balancing. De resultaten zullen op 24 juni aan de TF Balancing worden voorgesteld om het ontwerp van de Bid Ladder tijdens de zomer af te ronden.

De TF Balancing heeft ook uitvoerig de kenmerken van het nieuwe product R3 Dynamic Profile besproken, waarmee (onder andere) een deel van de beschikbare flexibiliteit bij de distributienetten kan worden gehaald. Binnenkort wordt hiervoor de aanbesteding voor 2014 gestart. Het aandeel van dit R3-product bedraagt maximaal 50 MW van de 400 MW aan tertiaire productiereserves. Elia herinnert aan de kenmerken van dit product: de energie wordt rechtstreeks aan de ARP terugbezorgd door zijn perimeter niet te corrigeren en zal door nieuwe marktspelers kunnen worden aangeboden. Dit impliceert een nieuwe relatie met de distributienetbeheerders (pre-kwalificatie van de middelen aan distributiezijde die deelnemen aan deze verplaatsingen van belastingen/injecties). De voorzitter van de TF Balancing preciseert dat dit product beschikbaar zal zijn voor de afnames die plaatsvinden op het transmissienet en voor decentrale productie-eenheden, ook al is het activatieritme ervan ontworpen voor afnames.

De TF Balancing wil in 2014 een feedback over dit product realiseren, zodat het tegen 2015 eventueel marginaal aangepast kan worden, maar wil vooral evalueren hoe dit type product op lange termijn verder moet worden ontwikkeld in vergelijking met de onevenwichtsmechanismen en het beheer van de flexibiliteit op distributie- en ARP-niveau.

De TF Balancing heeft in dit kader de noodzakelijke aanpassingen van het ARP-contract besproken, dat immers de gevolgen van dit product op de perimeter van de betrokken ARP's moet organiseren. De TF Balancing heeft eveneens een consensus bereikt over een andere ontwikkeling van het ARP-contract, te weten de manier waarop in dit contract wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat een ARP de zone helpt door zich dankzij reële flexibiliteitsvoorzieningen op basis van een prijs signaal in real time in onevenwicht te plaatsen.

Elia heeft in mei ook een studie "Evolution of ancillary services needs to balance the Belgian control area towards 2018" gerealiseerd om een evaluatie te maken van de ondersteunende diensten die nodig zijn om in 2018 het evenwicht in de zone te handhaven. In die studie wordt beoordeeld of de aanwezige interventiemiddelen op het Belgische net, die deze reserves kunnen leveren, volstaan om in 2018 in de nodige volumes te voorzien (<http://www.elia.be/fr/grid-data/balancing/~media/files/Elia/Grid-data/Balancing/Reserves-Study-2018.pdf>). De balancinguitdagingen worden steeds groter door de toenemende penetratie van de intermitterende hernieuwbare energiebronnen en de komst van interconnectielijnen op gelijkstroom (nieuwe gevallen

van N-1, invloed op de ramping rate...). De marktspelers zullen hun voorspellingen moeten verbeteren, proactiever zijn op de markten en de flexibiliteit van hun portefeuille ontwikkelen. Wat Elia betreft, zullen de behoeften aan te contracteren snelle reserves toenemen.

Er werd een voorstelling gegeven van de resultaten van het grensoverschrijdende IGCC-mechanisme voor de verdeling van secundaire reserves, dat de gelijktijdige activatie van deze reserves op verschillende hubs kan vermijden. De Belgische regelzone is daar voor 140 MW bij betrokken. De testen, die in oktober 2012 van start zijn gegaan, zullen tot oktober 2013 lopen. Ze hebben aangetoond dat de ACE is verbeterd en dat de R2-activatiefrequentie en de behoefte aan balancingenergie zijn afgenomen. Elia stelt voor om deze samenwerking op lange termijn voort te zetten.

Een vertegenwoordiger van FEBEG vraagt hoe het staat met de studie van Elia-TenneT over de 'cross-border balancing' en het delen van de reserves. Het eindrapport van KEMA is binnenkort klaar. Om nieuwe synergieën te creëren naast de reeds gerealiseerde (I-GCC en het delen van R3 voor 300 MW) zouden de twee balancingmarkten grondig geharmoniseerd moeten worden. Op basis van deze vaststellingen zal binnen Entso-e een nieuwe pilotstudie worden gestart.

Vertegenwoordigers van EFET en FEBEG bespreken de interacties tussen de activatie van de R3 Dynamic Profile reserve en de vrije bids op de Bid Ladder. Wanneer er te veel energie in het systeem aanwezig is, is het niet zo gemakkelijk om de belasting via de R3 DP te verplaatsen, terwijl het met de Bid Ladder mogelijk is om flexibiliteit te bieden tot één uur voor de activatie, zowel op het niveau van de belasting als van de productie. Bestaat met het gebruik van de R3 DP niet het risico dat, buiten de Bid Ladder en Belpex om, middelen voor Elia worden gereserveerd die door de markt hadden kunnen worden gebruikt? De voorzitter van de TF Balancing herinnert eraan dat het totaal gereserveerde volume van R3 stabiel blijft, los van de mix R3 Productie – R3 Dynamic Profile. De niet-gereserveerde flexibiliteit, die nog voor de balancing kan worden gebruikt, is dus niet beperkt door de invoering van het product Dynamic Profile. De voorzitter van de Users' Group herinnert er in dit verband aan dat het hoofddoel is dat al de flexibiliteit in het systeem de dag voordien en intraday wordt aangeboden, in plaats van voor de real time en de balancingmarkt gereserveerd te worden. Indien de voorspellingen van de ARP's perfect zouden zijn, was er geen enkele behoefte aan balancing in real time. De details van de interacties tussen Bid Ladder en R3 Dynamic Profile moeten door de TF Balancing worden onderzocht.

In dit verband antwoordt een vertegenwoordiger van ORES aan een vertegenwoordiger van FEBEG dat de DNB's hun standpunt betreffende het openstellen van het product R3 DP voor productie-eenheden die in de distributienetten gelokaliseerd zijn, hebben herzien. Dankzij de bemoedigende resultaten van bepaalde studies zijn de DNB's van mening dat de beperkingen onder bepaalde voorwaarden zouden kunnen worden opgeheven zodat productie-eenheden aan de pools van aggregatoren (of BSP's) kunnen deelnemen. Deze mogelijkheid is expliciet vermeld in het ontwerp van DNB-BSP-contract dat momenteel ter goedkeuring bij de betrokken regulatoren is ingediend. Dit voorzichtig standpunt van de DNB's wordt verklaard door het feit dat het de eerste keer was dat zij moesten ingrijpen in het kader van een kwalificatie van de door de transmissienetbeheerder gebruikte reserves. De ervaring die met dit nieuwe complexe proces wordt opgedaan, zal zeker voor andere situaties waar flexibiliteit nodig is, worden gebruikt, met name binnen het Atrias-platform. Zo waren de berekeningsmethoden van de distributienetten tot nu toe gebaseerd op willekeurige netting en verschuiving van de afnames, hetgeen heel anders is in het geval van de R3 DP.

Sommige leden van de Users' Group opperen dat de besprekingen in de TF Balancing over het ontwerp van dit product zullen moeten worden voortgezet, meer bepaald over

de invoering van een secundaire markt of over een eventuele activatieprijs. In dit verband herinnert de voorzitter van de TF Balancing eraan dat, hoewel het ontwerp van het product voor 2014 vastligt, deze besprekingen en elke feedback welkom zullen zijn met het oog op de langetermijnontwikkeling van het product.

b) Ondertekening van de contracten voor de ondersteunende diensten in 2014

De voorzitter van de TF Balancing geeft een stand van zaken van het proces voor het afsluiten van contracten voor de ondersteunende diensten voor 2014 (zie presentatie "Contracting Ancillary Services 2014"). Op verzoek van de markt en van FEBEG in het bijzonder zal Elia een levering van deze ondersteunende diensten voor korte termijn opstarten met een tijdsbestek van een maand om tot een groter gemiddeld aantal bids en betere prijzen te komen. Deze maandelijks veilingen zullen voor 20 tot 30 % van de jaarlijkse behoefte aan R1 en R2 worden gebruikt. De CREG heeft duidelijk gemaakt dat ze de prijzen die tijdens deze veilingen zullen worden gevormd als 'redelijk' zou beschouwen voor het budget van 2014 en zou nagaan of het aangewezen is om dit mechanisme ook in de komende jaren aan te wenden.

Een vertegenwoordiger van FEBELIEC vraagt of de deelname van STEG-eenheden aan deze maandelijks veilingen de prijs zou beïnvloeden. Elia bevestigt dit en wijst erop dat heel de bedoeling van deze veilingen is om ook productie-eenheden van andere types dan de STEG's te laten deelnemen, zoals de warmtekrachteenheden of de pomp-turbinecentrales.

Een vertegenwoordiger van FEBEG vraagt waarom deze veilingen niet wekelijks zouden worden gehouden. De voorzitter van de TF Balancing legt uit dat het uit operationeel oogpunt heel wat complexer is om wekelijkse veilingen te organiseren. Wanneer het maandelijks proces rijp is, kan worden overwogen om over te gaan op veilingen met een korter tijdsbestek. FEBEG wijst er ook op dat de op lange termijn gecontracteerde volumes al vóór de maandelijks veilingen zouden moeten bekend zijn. Elia antwoordt dat dit zijn bedoeling is.

3. Feedback WG European Market Design

a) Negatieve prijzen op Belpex op 16/6/2013

Op zondag 16 juni werden voor het eerst op de spotmarkten van de CWE-regio negatieve prijzen tot -200 €/MWh opgetekend (bij een gemiddelde baseload van -40,90 €/MWh) met onder meer verschillende reacties tussen de spotmarkten. Deze prijzen werden voor sommige uren in ID en in real time bevestigd. Belpex preciseert dat de beurzen begonnen zijn met het analyseren van de situatie maar dat tot nu toe niets abnormaals is vastgesteld. Het is a priori een gevolg van een zwakke vraag tijdens het weekend gekoppeld aan een grote productie van eenheden die ongevoelig zijn voor het prijssignaal (must runs, niet-flexibele klassieke waterkrachteenheden & HEB). Deze situatie kan zich dus nog vaker voordoen.

De in CWE en NWE voorziene procedure werd toegepast: heropening van de orderboekjes om de ARP's in staat te stellen om hun bids te herzien en als gevolg daarvan de prijzen te beïnvloeden. Men heeft vastgesteld dat de negatieve prijzen op sommige uren zijn veranderd, hoewel in geringe mate, en dat de algemene trend bevestigd is, wat aantoont dat de procedures wel degelijk hebben gewerkt.

Elia presenteert de resultaten van de simulaties in flow-based modus (alsook in 'intuïtieve flow-based' en 'onbepaalde capaciteit' modus) met de orderboekjes die op die datum in ATC zijn gebruikt, in het kader van de berekeningen die tijdens de 'external parallel run' fase van het flow-based project zijn uitgevoerd (zie presentatie 'flow-based parallel run results'). Het blijkt dat de overgang op flow-based modus de

situatie dichterbij die verkregen met onbeperkte capaciteiten zou hebben gebracht. Het eerste dal ('s ochtends) zou sterk afgezwakt zijn, maar het dal in de namiddag zou gebleven zijn. Zelfs zonder dat er enige druk/belastingen op het net en op de interconnecties zouden geweest zijn, zouden negatieve prijzen op de CWE-markt zijn opgetreden, zij het in veel mindere mate. In flow-based of intuïtieve flow-based modus werken zou nagenoeg geen verschil opgeleverd hebben.

Volgens de voorzitter van de Users' Group bewijzen deze resultaten dat de dag voordien voldoende exportcapaciteit bestond en dat de prijssignalen van de CWE-markt de ARP's aansporen om zo veel mogelijk in evenwicht te blijven.

Op verzoek van een vertegenwoordiger van FEBELIEC preciseert de voorzitter van de WG System Operation dat de TSO's de dag voordien het risico op incompressibiliteit analyseren en een lijst maken van de maatregelen die indien nodig moeten worden genomen om de risicofactor te beperken (beschikbare 'decremental bids', ondersteunende diensten, inter-TSO reserve,...). Met de probabilistische modellen die door Elia worden gebruikt kan het merendeel van de gespannen situaties als gevolg van de volatiliteit van de productie worden opgevangen.

In dit kader herinnert de voorzitter van de Users' Group eraan dat Elia een studie heeft gemaakt om de behoefte aan ondersteunende diensten te beoordelen die in 2018 nodig zijn om het evenwicht in de zone te handhaven (zie feedback TF Balancing). Volgens de voorzitter van de Users' Group toont de situatie van 16 juni aan hoe belangrijk het is voor de evenwichtsverantwoordelijken om hun evenwichtssperimeter zo goed mogelijk te beheren door gebruik te maken van de tools die hen ter beschikking worden gesteld en door te reageren op de marktincentives.

Vertegenwoordigers van EFET en FEBELIEC doen opmerken dat er weinig economische vrijheid bestaat, gezien de voorrang voor de injectie op het net voor de hernieuwbare productie en de technische beperkingen opgelegd door de niet-flexibele productie-eenheden. De voorzitter van de Users' Group bevestigt dat wegens het na te leven wettelijk kader de balancingmarkt vooral door de gaseenheden wordt aangestuurd.

b) Feedback van de WG EMD van 31 mei 2013

Martine Verelst, die de afwezige voorzitter van de WG European Market Design vervangt, brengt verslag uit over de besprekingen tijdens de meeting van 31 mei 2013 (zie presentatie "Feedback WG European Market Design"). Ze geeft een stand van zaken van drie Europese projecten die door de WG EMD worden opgevolgd: het project CWE Flow-Based Market CWE, het project NWE Day-ahead en het project NWE Intraday.

Wat het project Flow-Based Market Coupling betreft, is een publieke consultatie aan de gang betreffende de resultaten van de "external parallel run" oefening, die nu 19 weken bestrijkt. Aangezien het proces zich in een experimentele fase bevindt en gebaseerd is op het gebruik van Excel-macro's en prototypes, kunnen sommige resultaten niet berekend en dus ook niet gepubliceerd worden.

De resultaten die eind maart zijn bekendgemaakt worden bevestigd: de Flow-Based Market Coupling komt de globale "market welfare" ten goede, in vergelijking met de huidige methode van capaciteitstoewijzing. De resultaten werden uitvoerig gepresenteerd in de WG European Market Design: in het algemeen stelt men een beduidende toename van de dagelijkse 'welfare' vast, die in België naar de verbruikers eerder dan naar de producenten wordt verdeeld. De congestie-rente voor de TSO's neemt ook af ten gunste van de verbruikers en van de producenten.

De prijsafwijkingen tussen de landen nemen af en naderen de prijzen die theoretisch met onbeperkte capaciteiten worden verkregen. De prijsconvergentie is hoger in Flow-Based (FB) dan in ATC-modus. Kleine hubs worden echter in theorie sterker beïnvloed

door 'niet-intuïtieve' situaties, die energiestromen van een duurdere naar een goedkopere hub inhouden om de globale welfare van de CWE-zone te maximaliseren. Zoals in de WG European Market Design toegelicht, is dit resultaat het gevolg van het feit dat de PTDF's van kleine hubs hoger zijn en dat een wijziging van hun import-/exportpositie bijgevolg een meer uitgesproken invloed heeft op de 'critical branches' (dicht bij de CWE-grenzen). Een gedetailleerd rapport over deze 'niet-intuïtieve' situaties is gepubliceerd op de website van CASC (<http://www.casc.eu/en/Resource-center/CWE-Flow-Based-MC/Documentation>).

Een nieuwe indicator geeft aan hoe ver de ATC- en FB-modi van de 'koperplaat' (onbeperkte capaciteiten) zijn verwijderd. Het blijkt dat de FB- en FBI-modi er dichterbij zouden zijn geweest dan de huidige ATC-modus. Op de vraag van de vertegenwoordigers van FEBELIEC en EFET over de kostprijs van een dergelijk 'koperen plaat'-net merkt de voorzitter van de Users' Group op dat een geïntegreerde markt niet noodzakelijk overal tot identieke prijzen leidt en dat de verwezenlijking van een dergelijk net afgeremd wordt door de stedenbouwkundige en milieuverplichtingen. FEBELIEC stelt vast dat, indien al de congesties behandeld zouden worden door de energiestromen via grensoverschrijdende redispatching te heroriënteren, de basisprijs overal gelijk zou zijn, zelfs zonder over een dergelijk net te beschikken. De voorzitter van de Users' Group antwoordt dat de kosten voor deze redispatching in ieder geval voor rekening van de netgebruikers zouden zijn en concludeert dat een groot deel van de weg naar het 'koperen plaat'-net dus al door de TSO's is afgelegd.

Wat het project NWE Day-ahead betreft, blijft de lancering van de marktkoppeling in de regio NWE voorzien voor november 2013. De testfase is in mei van start gegaan en omvat verscheidene stappen. Het contractuele luik en het luik inzake regelgeving zouden deze zomer moeten worden afgerond. Een marktconsultatie in maart had betrekking op de fallbackprocessen en de verwachtingen van de marktspelers ter zake; de resultaten van deze consultatie zijn te vinden op de website van CASC. Naar aanleiding van deze consultatie hebben de TSO's van de regio CWE alsook 50Hertz op verzoek van de marktspelers de uiterste tijd van 15.30 u voor het indienen van nominaties bij de TSO's in geval van fallback herzien (bijvoorbeeld het geval van de "Full Decoupling + 2nd auction"). De uiterste tijd blijft 15.30 u voor de grensoverschrijdende nominaties maar wordt tot ten minste tot 15.45 u verlaagd voor productienominaties.

Wat het project NWE Intraday betreft, zoals in de WG European Market Design werd gerapporteerd, hebben de beurzen moeite om een akkoord te bereiken over het informaticaplatform dat moet worden gekozen uit de twee finalisten van de aanbesteding. Gelet op deze impasse werd de mening van ACER gevraagd, die binnenkort publiek bekend zal worden gemaakt (zie « *Note about the Agency's informal opinion on the selection of the IT system to implement the pilot project for intra-day market coupling* »). APX/Belpex verbindt zich ertoe om deze mening te volgen, mits een 'cost recovery agreement' en goede beheerprincipes worden overeengekomen.

Ze geeft ten slotte een stand van zaken over de projecten Network Code Forward Capacity Allocation en de Harmonised Auctions Rules, die in de WG European Market Design uitvoering aan bod zijn gekomen.

4. Feedback WG Belgian Grid

a) Feedback van de WG van 28 mei 2013

Frank Wellens, voorzitter van de WG Belgian Grid, geeft een presentatie van de resultaten van de vergadering van 28 mei 2013 (zie presentatie "Feedback WG Belgian Grid") waar een voorstelling werd gegeven van het ontwerp van een nieuwe bijlage 11

bij het aansluitingscontract, de vorderingsstaat van de grote investeringsprojecten, alsook het traject voor een eventuele analyse van het federaal technisch reglement. Betreffende aanpassingen in het toegangscontract, bevestigt Elia dat het voorstel tot wijziging van artikels 1 en 16 van het toegangscontract begin maart formeel aan de 4 regulatoren is overgemaakt. Het aangepaste toegangscontract werd goedgekeurd door de regulatoren eind mei. Niettemin is de hele thematiek nog niet afgerond. Verdere toelichtingen op technisch en operationele vlak zullen in een volgende vergadering van de WG Belgian Grid gegeven worden.

Een vertegenwoordiger van FEBEG vraagt meer toelichting over de impact van de grote investeringsprojecten op de grensoverschrijdende capaciteiten, in het bijzonder in termen van beschikbaarheid en prijs. Dit zal tijdens de volgende WG Belgian Grid worden besproken.

b) Voorstel van werkprocedure voor het updaten van het technisch reglement

Wat het werkproces voor de algemene herziening van het technisch reglement betreft, vraagt FEBEG of het voorstel van Elia niet voorbarig is, aangezien de eerste Europese codes zich momenteel nog maar in het 'pré-comitology'-stadium bevinden. Bovendien is het niet altijd aangewezen om regels op Belgisch niveau vast te leggen, terwijl de impact van de producenten zich op het niveau van heel Europa, of toch ten minste van een regio zoals NWE laat voelen. De voorzitter van de WG Belgian Grid herinnert eraan dat de eisen inzake de schijven op nationaal niveau moeten worden bepaald.

Men moet ook eerst beginnen met een werkplanning, om de omzetting voor te bereiden, vooral op het niveau van de concepten. Er zijn twee benaderingen mogelijk: binnen elke WG denkwerk verrichten, met het risico van een overbelasting aan werk in elk van de werkgroepen, of zoals voorgesteld door de WG Belgian Grid, een ad-hocwerkgroep oprichten die de planning en de gespreksthema's vastlegt. Elia stelt voor om toe te zien op het operationeel beheer van deze WG en de besprekingen te leiden, indien nodig in aanwezigheid van zijn experts. Elia zal informaticatools aan de deelnemers ter beschikking stellen die de uitwisseling van documenten en de besprekingen zullen vergemakkelijken. Daaraan zal indien nodig een praktische gebruiksopleiding worden gekoppeld.

De vertegenwoordiger van SYNERGRID herinnert eraan dat het niet de taak van de Users' Group is om in te staan voor de opvolging van de regionale technische reglementen die van toepassing zijn op de distributie. Een werkgroep binnen SYNERGRID is met dit denkwerk gestart. De voorzitter van de WG BG bevestigt deze aanpak, maar wijst erop dat bepaalde aspecten van deze reglementen een impact hebben op andere marktspelers dan de netbeheerders en dat het belangrijk is om toe te zien op de coherentie tussen de reglementen en de gekozen aanpakken.

Een vertegenwoordiger van FEBEG vraagt wat Elia van de resultaten en het werkritme van de werkgroep vindt. Zullen de documenten naar de minister worden gestuurd naarmate de werkzaamheden vorderen? Het proces kan jaren aanslepen en het is van fundamenteel belang om coherent te blijven in de tijd. De leden van de Users' Group geven blijk van een zekere voorkeur om in fasen te werken en geleidelijk aan aanbevelingen aan de overheden te doen.

De Voorzitter van de Elia Users' Group heeft de discussies over de herziening van het federaal technisch reglement afgerond door samen te vatten dat het level playing field met andere landen bij het implementeren van de Europese netwerpcodes een belangrijk element is en dat een stap-voor-stap-benadering zal gevolgd worden. De voorzitter van de Users' Group vraagt dat tegen de volgende vergadering van de Users' Group in september een werkplanning en een gedetailleerd proces worden uitgewerkt.

De betrokken ministerkabinetten kunnen ook uitgenodigd worden om aan deze ad-hoc-WG deel te nemen.

c) Compensatie in natura van de verliezen 2014

Elia licht de context toe waarin de beslissing tot stand is gekomen om bepaalde coëfficiënten voor compensatie in natura van de verliezen die in 2014 aan de ARP's zullen worden opgelegd te verhogen (zie presentatie "Compensatie in natura van de verliezen 2014"). Deze beslissing vloeit voort uit de dagelijkse metingen van de verliezen op het Elia-net, waarmee de netto-perimeter van de afnames van de ARP's wordt beoordeeld. Aan het einde van het jaar komt men tot een overschot of een tekort ten opzichte van de voorspellingen. Het is de bedoeling om eind 2014 tot een evenwicht te komen, dankzij de toekomstige coëfficiënten die het netto-tekort van de compensatie in natura die voor 2012 is vastgesteld zouden moeten compenseren.

Dit tekort kan worden verklaard door de bereidwillige houding van Elia, die deze coëfficiënten voor 2012 en 2013 heeft verlaagd, helaas in te sterke mate gelet op de omstandigheden die zich in 2012 hebben voorgedaan. De energie-invoer is immers sterk toegenomen, met hogere verliezen ten opzichte van de voorspellingen als gevolg.

In antwoord op een opmerking van FEBELIEC preciseert Elia dat al deze cijfers van nabij worden onderzocht door de CREG. Het inter-TSO compensatiemechanisme dat is ingevoerd om de kosten te dekken die door de transitstromen in de netten worden gegenereerd, omvat niet de verliezen die voortvloeien uit de internationale invoer.

Een vertegenwoordiger van FEBEG benadrukt dat voor de ARP de compensatie in natura van de verliezen geen optimaal mechanisme is, in tegenstelling tot de aankoop van deze energievolumes door Elia, zoals gebeurt voor de verliezen in de regionale netten. Een vertegenwoordiger van FEBELIEC herinnert aan de aanzienlijke gevolgen die een wijziging van dit stelsel zou hebben op de tarieven, omdat het over ongeveer 15 M€ per jaar gaat. De voorzitter van de Users' Group antwoordt dat dit een politieke beslissing is, maar dat de Users' Group vrij is om hierover een standpunt in te nemen. ORES suggereert dat Elia en de DNB's zich inspireren op elkaars praktijk, terwijl een vertegenwoordiger van FEBEG eraan herinnert dat de Europese regels ook een impact kunnen hebben op het proces van compensatie in natura van de netverliezen.

5. Diversen

a) Stand van zaken betreffende de tarieven

De voorzitter van de Users' Group presenteert aan de Users' Group de resultaten van een recente benchmark van Entso-e over de omvang van de transmissietarieven. Daaruit blijkt dat de tarieven van Elia binnen het Europees gemiddelde blijven, waardoor de kosten van deze tarieven voor de grote industriële klanten kan worden gerelativeerd. Een vertegenwoordiger van FEBELIEC merkt op dat door de stijging van de tarieven tussen 2008 en 2011 zij nu de hoogste van de CWE-zone zijn geworden. Hij voegt eraan toe dat de negatieve prijzen niet echt op bijval bij de industriële klanten kunnen rekenen aangezien zij de investeringen in nieuwe productie-eenheden afremmen en een sterke volatiliteit van de prijzen tot gevolg hebben.

De vertegenwoordiger van FEBELIEC preciseert dat zijn federatie zich zorgen maakt over de onderliggende principes van de tarieven. Zo vindt hij dat ze onvoldoende representatief zijn voor de kosten die door de tarieven zouden moeten worden gedekt. FEBELIEC betreurt dat er geen bespreking over de tarifaire principes met alle marktspelers heeft plaatsgevonden, terwijl met name in de Users' Group al jaren

gevraagd wordt naar een dergelijke consultatie alvorens de tarieven te bepalen. Een vertegenwoordiger van FEBEG laat ook weten dat een proactieve en transparante consultatie betreffende de tarieven zeer belangrijk is, opdat de drivers van de kosten met iedereen kunnen worden besproken.

De voorzitter van de Users' Group herinnert eraan dat, hoewel Elia de marktspelers niet formeel raadpleegt in verband met de tarieven, de marktspelers wanneer mogelijk toch geïnformeerd worden. Elia luistert naar de verschillende marktspelers en kent hun standpunten. Elia houdt er zoveel mogelijk rekening mee om evenwichtige tarieven uit te werken. Hij preciseert dat, ook al zou een dergelijke marktconsultatie plaatsvinden, dit in samenwerking met het directiecomité van de CREG zou moeten gebeuren en niet met een consensus over de tarieven mag worden verward.

b) Plan Wathélet – Strategische vraagreserve

De voorzitter van de Users' Group informeert de Users' Group dat Elia in het kader van de implementatie van het Plan Wathélet met FEBELIEC een project heeft gestart voor het inventariseren van het potentieel aan afschakelbare belastingen bij de gebruikers van het Elia-net. Parallel daarmee zal een businessmodel moeten worden uitgewerkt om te achterhalen welke producten kunnen worden ontwikkeld om deze middelen te benutten, zonder de bestaande producten te benadelen. Dit traject staat los van de TF Balancing, aangezien het geen betrekking heeft op de real time. Tijdens de volgende Users' Group in september zal hierover uitvoerig informatie worden gegeven.

Een vertegenwoordiger van FEBEG stelt zich vragen over de relevantie van de bevoorrechte gesprekspartner, en dat zijn meer bepaalt de industriële klanten, die worden vertegenwoordigd via de federatie FEBELIEC. Deze ontwikkelingen hebben echter een duidelijke impact op de ARP's. Een vertegenwoordiger van FEBELIEC preciseert dat de context het belang van de oefening aantoont, aangezien het gemakkelijker en goedkoper is om de verbruikspieken te beheren door de belasting te beheren in plaats van door middel van het productiepark. Volgens de voorzitter van de Users' Group moet men dit initiatief ook plaatsen in de context van het bezoek van de CEO van Elia aan de kern van de federale regering en van de twijfels die rijzen over het feit of er nood is aan een aanbesteding voor nieuwe productie-eenheden. Momenteel worden tal van centrales gesloten of stilgelegd en deze trend zal niet keren met de komende interconnectiecapaciteitsverhoging.

c) Wijzigingen van het ARP-contract - consultatieproces

Elia brengt de Users' Group op de hoogte dat binnenkort een formele consultatie van de leden van de Users' Group zal worden gehouden betreffende voorgestelde wijzigingen van het toegangscontract en van het ARP-contract, zodra Elia de informele goedkeuring van de CREG krijgt om deze consultatie te starten. Deze wijzigingen zijn nodig omdat de tarieven zijn aangepast en er producten betreffende balancing zijn ontwikkeld. Deze laatste voorstellen werden overigens uitvoerig besproken in de TF Balancing.

De datum van de informatievergadering zal worden vastgelegd tijdens het consultatieproces en zou in de praktijk voor 20 juli moeten plaatsvinden. De voorgestelde wijzigingen van het toegangscontract en van het ARP-contract zullen op de website van Elia worden gepubliceerd en de reacties zullen tot eind augustus aan Elia kunnen worden gestuurd. De marktspelers zullen uiteraard op de hoogte worden gehouden hoe dit proces verloopt.

* * *

Datum van de volgende vergadering

Elia, Keizerslaan 20, lokaal 0.01-0.02
26/09/2013 om 14.00 u